

Ommetje Pagnevaartbos; Oudenbosch en Hoeven

IVN Etten-Leur, Noord Brabant

Traject: deze rondwandeling neemt u mee naar het Pagnevaartbos tussen Hoeven en Oudenbosch. U start en eindigt in Hoeven.

Start-/eindpunt: op de Bovenstraat in Hoeven (naast de camping Bosbad Hoeven, links van de Trimbaan). Er is voldoende parkeergelegenheid in deze straat.

Begaanbaarheid: de route is grotendeels over onverharde bospaden.

Lengte: ca. 5 km.

Routebeschrijving

LA: linksaf, RA: rechtsaf, RD: rechtdoor

1. Deze rondwandeling start aan de Bovenstraat in Hoeven.
2. Loop richting de T-kruising (Bovenstraat met de Oude Antwerpse Postbaan).
3. Ga vervolgens via de stenen trap aan de rechterzijde van de Oude Antwerpse Postbaan, het bos in en loop langs de rechterzijde van de Pagnevaartvijver.

De naam Pagnevaart is te danken aan de Spanjaarden (Espagnolen) die voor Prins Maurits op de vlucht geslagen waren en een veilig heenkomen zochten via de (turf)vaart. De huidige vijvers (vennen) zijn hier mogelijk een overblijfsel van. De vaart werd *turfvaart* genoemd omdat tussen Rucphen en Zundert vroeger veel turf werd gewonnen dat via de vaart naar Oudenbosch werd vervoerd.

Vlak voor de oorlog lagen er aan de kant van Oudenbosch drie plassen achter elkaar. Het dichts bij Oudenbosch lag er een klein moerassig watertje; dit zou kunnen wijzen op een restant van een daar gelegen (en naderhand dichtgegooid) turfvaart. Een glibberig zanddammetje scheidde dit watertje van een groter ven met veel waterlelies, lisdodden en gele lissen. Dit grote ven werd ook wel het 'Hondenbad' genoemd. Mensen mochten hier namelijk niet zwemmen, honden wel.

Met een houten brug had dit ven verbinding met een plas van dezelfde afmeting. Hier mocht men wel pootjebaden, maar ook niet zwemmen. Een reden hiervoor kon zijn dat men zich dan moest uitkleden en er te veel bloot te zien zou zijn. Iets dat onvoorstelbaar is in de huidige tijd.

Van het heidegebied is niet veel meer over. Het lag aan de zuidkant van de Postbaan, waar nu het Bosbad en camping de Olmen ligt. Wel rest er nog een loof- en naaldbos aan de noordkant.

Pagnevaart is niet meer dat unieke natuurgebied dat het ooit geweest is, maar het is wel een mooi bosrijk gebied, met sterk afwisselende landschapsvormen. Het vormt een kleine enclave tussen de camping en het vliegveld.

4. Blijf het pad langs de vijver volgen tot de weg met klinkerbestrating (Uilenspiegelstraat). Hier gaat u LA.
5. Na 400 meter, op de T-kruising Uilenspiegelstraat met Uilenspiegelweg, LA (dit is een smal pad tussen twee akkerpercelen door).
6. Na 250 meter RA. Blijf het pad volgen.
7. Aan het einde LA, de Pastoor Van Breugelstraat in.
8. Voorbij de kerk LA (Pagnevaartdreef).
9. Na 700 meter passeert u de Kampeerderij Landgoed 'De Wildert'.

Dit gebied bestond vroeger grotendeels uit heide, bomen en struiken en vormde een grote wildernis. Vandaar dat het westelijk deel van Pagnevaart nog de naam 'de Wildert' draagt. Rond 1900 liet de rijke mevrouw Eschweiler er een landhuis bouwen dat in 1905 is overgegaan in de handen van de Goudse vereniging voor Gezondheidskoloniën waarna het een rust- en herstellingsoord voor kinderen werd. In 1960 werd dit gebied een camping en na de verkoop werd de toenmalige recreatieruimte omgebouwd tot het huidige restaurant Auberge d'n Haard.

9. Op de T-kruising gaat u RA, dit is de Oude Antwerpse Postbaan.

Over de Antwerpse Postbaan, een weg die vroeger het bos- en heidegebied doorsneed, moet de postkoets hebben gereden. Zelfs Napoleon heeft er, natuurlijk wel goed beveiligd tegen struikrovers door zijn grenadiers, gebruik van gemaakt. Op de hoge berg vlak langs die weg stond vroeger een galg. Hier liet men het lijk van misdadigers hangen om voorbijgangers af te schrikken. Of het allemaal geholpen om de bevolking braver te maken, vertelt de historie niet. Een beetje luguber is het wel.

10. Over het spoor gaat u bij het 1e pad met afsluitboom LA en volgt u het pad aan de rechterzijde van het open veld.
11. Volg het pad door het bosperceel (pad loopt evenwijdig aan de afrastering van het vliegveld Zeppe) totdat u op het fietspad komt van de Oude Bredase Postbaan (bord staat bij volgende T-kruising) hier LA.
12. Na 400 m LA (Van Odorpendreef). U gaat het spoor over en na 800 meter bent u weer terug bij het beginpunt van de wandeling.

Dit ommetje wordt u aangeboden door IVN Etten-Leur. Meer excursies en groene activiteiten: www.ivn.nl/etten-leur